

день, за умови, якщо він користується гарантією на виконання операцій будь-якого клірингового члена CME Group.

Відсутність обмеження в місці та часі дають змогу не лише залучати величезну кількість учасників торгівлі в електронній системі CME Globex, а й пропонувати практично необмежений спектр різноманітних біржових продуктів та інструментів торгівлі. Понад 80% світової торгівлі ф'ючерсними контрактами на пшеницю здійснюють на CME Globex.

В Україні стартує досить прогресивний проект впровадження електронних біржових торгів зерновими культурами на Українській аграрній біржі (УАБ) з використанням електронної торговельної системи (ЕТС) на спотовому ринку.

Аналіз зазначеної ЕТС викликає занепокоєння щодо закритості такої системи, яка, на нашу думку, повинна бути інтегрованою чи взаємопов'язаною з електронною торговою платформою CME GLOBEX та іншими віртуальними торговельними майданчиками з огляду на вирішення проблеми невідповідності внутрішніх і світових цін на зерно, адже відкритість ЕТС дасть змогу ефективно інтегруватися АПК України у світовий ринок продовольства. Це спричинено тим, що в основу розробки ЕТС УАБ покладено моделі пострадянських країн (Росії й Білорусі), які досить закриті й не інтегровані у європейський і американський електронний біржовий ринок. Необхідно впроваджувати освітні програми з роботи в ЕТС з механізмами електронних біржових торгів, через проведення тематичних семінарів, навчально-роз'яснювальних заходів, щоб українські користувачі використовували функціональність торгової системи на повну потужність. У процесі такого навчання важливого значення набуває визначення технології участі в електронних торгах і наочного представлення інтерфейсів основних етапів купівлі-продажу зернових культур в ЕТС. Для отримання практичних навичок у роботі зі системою необхідно організувати тестові торги із супроводом спеціалістів біржі, а також надати доступ до навчального серверу для дистанційного навчання.

В агропромисловому секторі України досі не функціонують інструменти строкового біржового ринку, однак інтерес учасників ринку до них зростає. Із червня 2012 року компанія CME Group запустила перший ф'ючерсний контракт на пшеницю Причорноморського регіону (номінований у доларах США) через електронну систему CME Globex [2]. Залучення контракту на причорноморську пшеницю до заданої електронної платформи частково забезпечить вихід на світові ринки вітчизняних виробників і споживачів пшениці. При тому треба зазначити, що пересічному національному сільськогосподарському виробнику, для того щоб скористатися таким фінансовим інструментом необхідно мати у своїй структурі компанію нерезидента, оскільки ціна за контрактом фіксується у доларах США, що ставить досить вагомі обмеження для більшості сільськогосподарських виробників.

Незважаючи на позитивні моменти виходу української пшениці на світовий біржовий ринок, треба зазначити, що країна, яка утримує третє-четверте місце у світі з експорту зернових, сама повинна формувати біржовий ринок і бути одним із домінуючих законодавців цінової політики.

Таким чином, відправним майданчиком запуску ф'ючерсних механізмів біржової торгівлі та інтеграції підприємницьких структур у світову торгівлю зерном, можуть стати, на наш погляд, Українська аграрна біржа та її ЕТС. Оцінивши потенціал цієї структури щодо ринкових угод із зерном, у тому числі за зовнішньоекономічними каналами [2], можна сподіватися на успішне впровадження внутрішнього ф'ючерса, номінованого в національній валюті й адаптованого за іншими характеристиками саме до внутрішнього ринку.

Бібліографічний список

1. Аналітичний огляд ринку зернових у жовтні 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agrex.gov.ua/wp-content/uploads/2012/11/-6.pdf>.
2. Довгоочікуваний контракт у розвитку ф'ючерсного ринку в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.propozitsiya.com/>.
3. Статистичний щорічник ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>.
4. CME - Chicago Mercantile Exchange [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.duntonse.com/Information/CME/>.

СТРАТЕГИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ КАК ГЛОБАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМА

*д. пед. н., проф. Камышанченко Е.Н., Плотникова Ю.А.
ФГАОУ ВО «Белгородский государственный национальный
исследовательский университет» (НИУ «БелГУ»), Россия*

Современный этап развития человеческого общества характеризуется резким нарастанием экологической напряженности. Это обусловлено тем, что ускоренное развитие науки и техники, безграничный рост производства оказывают отрицательное влияние на состояние окружающей среды. Выход из сложившегося экологического кризиса возможен при реализации концепции устойчивого развития экономики, основанной на сочетании экономических, экологических и социальных принципов. Достижение устойчивого развития экономики является проблемой общепланетарного характера.

Впервые необходимость перехода к устойчивому развитию экономики была отмечена на Конференции ООН по окружающей среде и развитию, проходившей в Рио-де-Жанейро (1992 г.). В результате свои программы перехода к устойчивому развитию экономики имеют многие страны мира. Ежегодно проводятся разнообразные мероприятия, направленные на охрану окружающей среды, появляются многочисленные исследования, научные публикации о реализации стратегии устойчивого развития экономики. В ряде стран были созданы государственные структуры, занимающиеся охраной природы. Быстрое развитие получила законодательная деятельность, связанная с принятием законов и актов, регламентирующих нормы и процедуры природопользования [1].

В настоящее время особую актуальность приобретает проблема разработки системы количественных показателей, отражающих эффективность перехода к устойчивой экономике. Одним из таких показателей является индекс экологической эффективности (*The Environmental Performance Index*).

Ученые и специалисты Центра экологической политики и права при Йельском университете провели глобальное исследование стран мира с точки зрения состояния экологии и управления природными ресурсами и подготовили рейтинг самых экологически чистых стран по состоянию на июль 2012 года. Основу рейтинга составляет индекс экологической эффективности, который учитывает 22 показателя, отражающие различные аспекты состояния окружающей среды, такие как сохранение биологического разнообразия, качество воды и воздуха, площадь лесов, эмиссия парниковых газов, эффективность государственной политики в области экологии и т.д.

Полный список включает 132 страны. Самыми экологически чистыми странами являются Швейцария, Латвия, Норвегия. Самыми неблагоприятными с точки зрения экологической обстановки оказались Ирак, Туркменистан, Узбекистан. Россия в этом списке находится ближе к концу и занимает 106 место [2].

Рейтинг стран мира по индексу экологической эффективности представлен в таблице 1.

Таблица 1

Рейтинг стран мира по индексу экологической эффективности

Рейтинг	Страна	Индекс
1	Швейцария	76,69
2	Латвия	70,37
3	Норвегия	69,92
49	США	56,59
102	Украина	46,31
106	Россия	45,43
130	Узбекистан	32,24
131	Туркменистан	31,75
132	Ирак	25,32

Источник: [2].

Несмотря на неблагоприятную экологическую обстановку, Россия продолжает играть существенную роль в поддержании глобального экологического равновесия. На сегодняшний момент это обусловлено, прежде всего, тем, что наша страна обладает огромным природно-ресурсным потенциалом. Площадь территории страны составляет 17098,2 тыс. км² (1/7 всей суши) – первое место в мире. Россия располагает крупнейшими лесными ресурсами (22% площади лесов мира). На территории нашего государства сконцентрированы значительные запасы пресной воды (20% мировых запасов пресной воды). Нарушенные экосистемы занимают 13 млн. км² (65% территории России) [3]. Все эти факторы позволяют эффективно выполнять биосферные функции: поддерживать баланс углерода и парниковых газов в атмосфере; обеспечивать сохранение глобального биоразнообразия и редких видов растений и животных.

Исследованию и оценке экологической обстановки на национальном уровне в России придается большое значение. Разработан ряд государственных документов в области развития национальной стратегии устойчивого развития, воплощаются в жизнь экологические проекты, проводятся многочисленные мероприятия по охране и решению проблем окружающей среды. Однако, переход к устойчивому развитию – длительный процесс, требующий целенаправленной, осознанной деятельности на региональном, национальном и международном уровнях.

Литература

1. Плотникова Ю.А., Камышанченко Е.Н. Становление концепции устойчивого развития экономики в России // Конкурентноспособность экономики в эпоху глобализации: российский и международный опыт. – Белгород, 2013.
2. Environmental Performance Index 2012 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://epi.yale.edu/>
3. Российский статистический ежегодник. 2012: Стат.сб./Росстат. – М., 2012.